

20 Απριλίου 2016

«Ο Νομός Τραπεζούντας και το Ποντιακό Ζήτημα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά» (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπτουσία](#)

Το Σάββατο 9 Απριλίου, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Άγκυρα, ημερίδα με θέμα: «Ο Νομός Τραπεζούντας και το Ποντιακό Ζήτημα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά». Επρόκειτο για μία δράση της «Πρωτοβουλίας για την Ελευθερία Σκέψης της Άγκυρας» (Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi) και της εφημερίδα Newroz.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με την τήρηση ενός λεπτού σιγής, για τα θύματα των γενοκτονιών της Ανατολής και τα θύματα της γενοκτονίας του Πόντου.

Στη συνέχεια μίλησαν οι:

İsmail BEŞİKÇİ, Η Καταστροφή της Εγγύς Ανατολής και το Ποντιακό Ζήτημα

Ahmet DEMİREL Οι Διασκέψεις για τον Πόντο στο Πρώτο Κοινοβούλιο

Attila TUYGAN, Από τη Μεταρρύθμιση στην Γενοκτονία

Yannis Vasilis YAYLALI, Ο Αγώνας μου με την Φτώχεια απ' τον Πόντο μέχρι την Μαύρη Θάλασσα, και για την Ύπαρξη απ' την Μαύρη Θάλασσα μέχρι τον Πόντο

Θεοφάνης ΜΑΛΚΙΔΗΣ : Γενοκτονία: Το Έγκλημα Εις Βάρος της Ανθρωπότητας

Baskin ORAN, Η ριζική Εκκαθάριση των Ρωμιών από την Ανατολή, η Ανταλλαγή Πληθυσμών του 1923 από το Α μέχρι το Ω και η Ολοκλήρωση της το 1964

Στέργιος ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ: Μνήμη και Εξουσία

Mahmut KONUK, Δύο Φιγούρες της Γενοκτονίας: Sakallı Nurettin Paşa και Topal Osman Ağa

Mert KAYA, Ο Κληροδοτούμενος: Ο Χαμένος Γιος του Πόντου
Βλάσης ΑΓΤΖΙΔΗΣ : Από την Σαμψούντα στην Σεμπρένιτσα
Tamer ÇİLİNGİR, 353 χιλιάδες: Όχι απλά ένας αριθμός αλλά Άνθρωποι

Διανοούμενοι, Πανεπιστημιακοί και Δημοσιογράφοι χαιρέτησαν την Ημερίδα, αποδεικνύοντας για άλλη μία φορά ότι ένα μεγάλο μέρος του πνευματικού κόσμου της Τουρκίας, αρχίζει να μιλά για μια σειρά από ζητήματα που αφορούν την τουρκική πολιτική εναντίον των μειονοτήτων, να ερευνά τι ακριβώς έγινε με βάση τις πηγές, να ζητά να χυθεί άπλετο φως στο παρελθόν και να συζητάται για όλα αυτά με έλληνες πανεπιστημιακούς και ερευνητές.

Μεταξύ των ομιλητών ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου του Βοσπόρου Αχμέτ Ντεμιρέλ, ο οποίος παρουσίασε στοιχεία σχετικά με την εμπλοκή του κυβέρνησης και του στρατού, στην εκκαθάριση των Ρωμιών του Πόντου, κυρίως για την περίοδο 1919-1922. Επίσης, ο Πανεπιστημιακός Βασκίν Οράν, έκανε λόγο για εκρίζωση των Ρωμιών της Ανατολής, που ολοκληρώθηκε κατ' αυτόν το 1964, με τον διωγμό των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, θεωρώντας ότι είναι τα απόνερα της ίδιας μεγάλης τρικυμίας.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι έγινε ζωντανή σύνδεση -μέσω Internet- της εκδήλωσης, με μια εκδήλωση που διοργάνωναν εκείνη την στιγμή ποντιακοί και μικρασιατικοί σύλλογοι στην Πιερία.

Ακολουθεί απόσπασμα από την εισήγηση του Ιστορικού και Συγγραφέα Βλάση Αγτζίδη, ο οποίος μίλησε με θέμα: «Από την Σαμψούντα στην Σεμπρένιτσα»:

«Οι Ρωμιοί της Ανατολής ήταν ένας μεγάλος και εξαιρετικά αναπτυγμένος οικονομικά και πολιτιστικά πληθυσμός. Βρέθηκε όμως στη μέγγενη του σκληρού

μιλιταριστικού εθνικισμού των Νεότουρκων και των κεμαλικών από τη μια και στην ανταγωνιστική προς αυτόν στάση των κυρίαρχων ομάδων της Ελλάδας. Οι Νεότουρκοι -οι οποίοι κατέλαβαν την οθωμανική εξουσία με στρατιωτικό κίνημα- πολιτικά ανήκαν στο χώρο που σήμερα τον αποκαλούμε (με τη σύγχρονη πολιτική ορολογία) ακροδεξιό, ρατσιστικό χώρο. Και είχαν εξ αρχής αποφασίσει να μεταλλάξουν την πολυεθνική κοινωνία σε μονοεθνικό κράτος. Και ακριβώς για αυτόν το λόγο χρησιμοποίησαν ως μηχανισμό τη γενοκτονία, που είναι μια καινοφανής μέθοδος στην ιστορία της δράσης των εξουσιών. Εμφανίζεται με τους Νεότουρκους και στη συνέχεια το «βιομηχανοποιούν» και το εντείνουν οι Ναζί στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και έχει διάφορα στοιχεία - προγραφή, στοχοποίηση, οργάνωση μηχανισμών σε ειρηνικές εποχές, διάχυση αρνητικής ιδεολογίας κατά των στοχοποιημένων πληθυσμών. Έχει πάρα πολλά χαρακτηριστικά που είναι καινούρια στην ιστορία των βίαιων ενεργειών μιας εξουσίας κατά μειονοτικών ομάδων.

Όσοι Ρωμιοί της Ανατολής δεν εξοντωθούν είτε στις πορείες θανάτου είτε στις σφαγές που προκάλεσαν οι νικητές, θα καταφύγουν στην Ελλάδα ως πρόσφυγες. Εκεί θα αντιμετωπίσουν μια ιδιαίτερος αρνητική κατάσταση. Ο ιστορικός Άλκης Ρήγος γράφει: *«Η εντονότατη αντίθεση γηγενών και προσφύγων διαχέεται σ' όλο τον ελλαδικό χώρο. Οι άνθρωποι που μόλις διασώθηκαν από την τουρκική σφαγή, αποκαλούνται «τουρκόσποροι»... Η λέξη «πρόσφυγας» διαχέεται στον κοινωνικό ιστό με τον πιο υποτιμητικό τρόπο. Τον ρατσισμό αυτό προσπαθούν να εκμεταλλευτούν οι φασιστοειδείς κινήσεις που απαιτούν να επιβληθεί στους πρόσφυγες να φορέσουν κίτρινα περιβραχιόνια για να τους διακρίνουν και να τους αποφεύγουν οι Έλληνες».*

Το κλίμα αυτό θα κυριαρχήσει σε κάθε έκφραση της νεοελληνικής ζωής. Ακόμα και η νεοελληνική ιστοριογραφία, προσεγγίζει τα γεγονότα μέσα από μια ελληνική εκδοχή του κεμαλικού ερμηνευτικού σχήματος. Στη νεοελληνική ιστοριογραφία δεν υπάρχει ρήξη μεταξύ οθωμανικού και τουρκικού χώρου. Δεν υπάρχει γενοκτονία και οργανωμένο σχέδιο κατά των χριστιανικών κοινοτήτων από τους Νεότουρκους. Δεν αντιμετωπίζεται η επόμενη μέρα της οθωμανικής κατάρρευσης μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ως ευκαιρία επίλυσης του εσωτερικού εθνικού ζητήματος, γιατί απλώς οι χριστιανικές κοινότητες δεν αντιμετωπίζονται ως συλλογικά υποκείμενα με πολιτικά δικαιώματα.

Με τον τρόπο αυτό, η αντίληψη της νεοελληνικής ιστοριογραφίας και το ερευνητικό της πεδίο, περιορίστηκε απελπιστικά. Σημαντικά τμήματα της νεότερης ιστορίας έμειναν στο σκοτάδι ως άγραφες Λευκές Σελίδες. Κι αυτό γιατί η ιστοριογραφία μας καθορίστηκε από τα στενά συμφέροντα του έθνους-κράτους

και των διαφόρων πολιτικών εκδοχών που εμφανίστηκαν αποκλειστικά στα όριά του.

Η άσχημη αυτή πραγματικότητα αυτή θα αμφισβητηθεί μόνο στη δεκαετία του '90, όταν θα προβάλλει –με όχι επιτυχημένο πάντα τρόπο- μια ιστοριογραφική σχολή που θα γεννηθεί στους κόλπους των προσφυγικών οργανώσεων. Και έτσι, στην προσπάθεια να ανασυντεθεί το ιστορικό παρελθόν χωρίς τα επίσημα φίλτρα των κυβερνήσεων και των διαφόρων συμφερόντων, συνάντησε την προοδευτική τουρκική ιστοριογραφία. Και από τότε η συνάντηση αυτή οδήγησε σε μια συντροφική σχέση επιστημόνων που δεν έχουν στο νου τίποτα άλλο, εκτός από την αλήθεια».

Κατερίνα Χουζούρη